

ՆՈՐ-ԴԱՐ

Տարեկան 10 ռուբլի, վեց ամիսի 6 ռուբլի, երեք ամիսի 3 ռ. 50 կ. ամիսի 1 ռ., հատուկ 5 կ. Խմբագրության հասցեն՝ Тифлисская Редакция «Нор-Дар» Կամ Tiflis Rédaction «Nor-Dar» Խմբագրությունը բաց է ամեն օր (բացի տոն օրերից) ժամը 9-ից մինչև 2-ը: Յայտարարությունները ընդունվում են ամեն լիզուներով Յայտարարությունների բաժին 2 գ., ընկալման համար կրկնապատկի

ԲՈՎԱՆԴԱԿՈՒԹՅՈՒՆ

Հեռագրական թղթակցությունները (Նոր-Դար-ի) Հայոց գործերը: Թիբեթիայի գրությունները առթիւ: Հրապարակման ժամանակ Միացեալ Բարեկամների կողմից: Քրիստոսիկոս. — Վեհ. Հայրապետի հրապարակման ժամանակ Պատերազմողները: Միացեալ Նոր անգամ: Բնասարարիայի թեմի կոնսիստորիայի տեղափոխումը: Ս. առաջնորդի առաջադրությունները Ներսիսյան դպ. հոգաբարձու թեման: Նոր-Դար-ի Լոնդոնի յառույթ թղթակցի: Կայսրական ուղեւորութիւն: Կուսակցութիւն: Կրօնական կոնգրէս: Արեւմտահայաստանի իրադրութիւնը: Կ. Պոլսի հայ թերթերը: Հոգաբարձութեան հոգեւոր դպրոցի հայոց ճիւղից առաջադրութիւն: Քաղաքական լուրեր: Հեռագրական լուրեր: Բանասիրական: Մի խումբ ուսանողները օրերով կենսագրութիւնը: Տեղեկատվություն: Յայտարարություններ:

ՀԵՌԱԳՐԱԿԱՆ ԹՂԹԱԿՑՈՒԹՅՈՒՆ «ՆՈՐ-ԴԱՐ»-Ի

ՄԱՍԿՈՒՍ, 18 յունիսի, օրհայտ ժամը 4-ին 25 ժողովրդ. — Յունիսի 16-ին Նորին Սրբութիւն ամենայն հայոց Վեհափառ Մկրտիչ Կաթողիկոսն ընդունեց Լազարեան ճեմարանի պատուաւոր հոգաբարձու Աբաղիւլի Լազարեանին և Գասպարեան անկեղտոցի խորհրդի անդամներին:

Նոյն օրը Վեհափառ հաճեց Իւր շքախմբով այցելել Տրետեա-կովսկայա Գալլերեյան, ուր բացատրութիւններ տալիս էր նկարիչ Սուրենեանը:

Ժամը 6-ին Մեծ Նովոուսելտին ներկայացան Մոսկուայի հայ գաղութի անկեղտոց, որոնք Սրբազանագոյն Կաթողիկոսին ջերմ ողջոյնների մի ուղերձ մատուցեցին: Վեհ. Հայրապետը երկար ժամանակ խօսեց կնոջ և մօր նշանակութեան մասին:

Յունիսի 17-ին Նորին Սրբութիւնը Լազարեան ճեմարանին արժանացրեց Իւր այցելութեամբ: Պատկանելի Հիւրին զմեռուրեց ճեմարանի պատուաւոր հոգաբարձուն: Վեհափառ Հայրապետը մի քարոզ խօսեց սաներին:

Այսօր, պատարագից լետոյ, Նորին Սրբութիւնը հաճեց այցելել Գասպարեան անկեղտոցը, ուր զիմառուրեցին անկեղտոցի վարչութեան անդամները — Ժամհարեանները, Լիանդոսեանը, Էջմեբեկը և Սահարբեգեանը:

ՄԱՍԿՈՒՍ, 19 յունիսի, օրհայտ ժամը 9-ին 11 ժողովրդ. — Երեկ Մոսկուայի հայ գաղութը հանդիսաւոր ճաշ տուեց իւր Հովուապետ, Նորին

Սրբութիւն ամենայն հայոց Պատերազմող Կաթողիկոս Մկրտիչ Ա. ի պատուին: Նորին Վեհափառութեան ընտանեկան թանգարանը էր մի շքեղ սեղան 120 հոգու համար: Ներկայ էին և տիկնայք: Վեհ. Հայրապետը նստեց առանձին բարձրութեան վրայ գրուած ջոկ սեղանի մօտ, շրջապատուած Իւր շքախմբով, տեղական հոգեւորականութեամբ և թիկնապահներով: Նորին Վեհափառութիւնն առաջին բաժակը բարձրացրեց Թաւառը Կայսրի և Թագուհի Կայսրուհու կենացը: Վեհ. Հայրապետը այդ կենացը վերջացրեց երեք կին «կեցցե՛ք»-ով: Ներկայ եղողները միաբերան աղաղակեցին «կեցցե՛ք», «ուռա»: Երկրորդ բաժակն առաջարկեց Մոսկուայի Օգոստոս փառ ընդհանուր-նահանգապետ Մեծ Իշխան Սերգէյ Ալեքսանդրովիչի և Մեծ Իշխանուհի Ելիսաւետա Յեօգորովնայի կենացը, որին հետևեցին «կեցցե՛ք», «ուռա» աղաղակներով: Նորին Սրբութեան կենացն առաջարկեց Մոսկուայի Մամիկոնեանը և այդ առթիւ զգացուած ճառ խօսեց, որին հետևեցին բարձրագոյն երկարատև «կեցցե՛ք Հայրիկ» աղաղակներ: Ժաշի միջում Վեհ. Հայրապետը հետագայ Իւր ներքին օժեհանը, յետոյ նորից զուրս եկաւ:

Ժաշն անցաւ վերին աստիճանի կենդանի կերպով: Ստորագրութիւն բացուեց Նախաթոռ ու Էջմեհանի վանքի վերաշինութեան համար և անմիջապէս հաւաքուեցաւ մօտ 30,000 ռուբլի: Ամառ լինելու պատճառով շատերը բացակայ էին: Ներկայ եղողների տրամադրութիւնն անկարելի է նկարագրել: Ժամը 12-ի մօտերքը սկիզբին ցրուեց: Այսօրն ամենքի լիշողութեան մէջ կըմնար:

ՀԱՅՈՑ ԳՈՐԾԵՐԸ

Կ. ՊՈԼՍԻՑ մեր մշտական թղթակիցը գրում է. — Յունիսի 11-ին երեկոսան ժամը մօտ 8—10-ին երկու հոգի յարձակուելով դրան առաջինը նստած և սուրճ խմելով զբաղուած Թութուն-Չիկի վրայ, ուսուցիչի հարուածով վիրաւորեցին նրան, որ երկու ժամ յիտոյ մնաւ:

Թութունչիք բաւական ժամանակ դառնում էր Բուլղարիայում և Ռուսիայում, նա հայ յեղափոխական խմբի գլխավորն էր: Սակայն սրանից երեք տարի առաջ թողնելով Իւր նախկին գաղափարները, Պոլիս եկաւ և զղջման թուղթ տալով նազմ վաշային, 20 ոսկի ամսականով մի իւրաքի պաշտօն էլ ձեռք բերեց Բ. Դրան մէջ:

Սակայն լոկ զղջումը բաւական չէր, նա բազմաթիւ մատուցութիւններ էլ տրեց այս երեք տարուայ ընթացքում, որի չնորժե բանտերը լցուեցան շատ անմեղ մարդիկներով, որոնցից մեծ մասը տիւր վախճան ունեցաւ:

Նրա անբաժան բնկեր, մտերիմ և խորհրդակցից ու զործակցիցներն էին կարգադուր Մամբէ վարդապետը և

հրապարակախօսութեան մէջ ձեռք էլ մի ծանօթ անձնաւորութիւն: Ի՛հ, պատմական փաստ է, որ ամեն ազգի լրտեսները, մատնիչներն ու դաւաճաններն ուրիշ վերջ չեն ունեցել քան այն, ինչ որ ունեցաւ Կաթողիկոս Տրետեանը և այժմ էլ Թութունչիքը:

Ռէյտերի գործ. — Կ. Պոլսից, յունիսի 13-ից (25-ից) հեռագրում է.

Սպասուած է, որ այս շաբաթ Բ. Գուռը պատասխանէ երեք պետութիւնների դեսպաններին, որոնք խնդրել էին, որ նա բացատրէ իւր վերջին յայտարարի մի քանի մոթ կէտերը: Պատասխանը պէտք է լինէ այն կէտերի մասին, որոնց աւելի ճիշտ ընկալութիւնը ցանկալի է Բ. Դրանը:

Նոյն գործակալութիւնը նոյն տեղից հեռագրում է.

Այսօր (Կ. Պոլսի) զիպլումաթեական շրջաններում այն կարծիքն է տարակետում, թէ Բ. Գուռը, նախատեսելով, որ Անգլիայի միջնորդութիւնը պիտի ընկնէ, կընթացէ հայոց խնդիրը: Բայց պայտասկան շրջաններում և Բ. Դրան մէջ բոլորովին հակառակ են այդ կարծիքին և ասում են, թէ սպասելի է, որ Սուրբաբին տակի կուսակցով վերաբերուի հայոց խնդրին:

Ռուս. հեռ. գործ. — Վենայից յունիսի 15-ից (27-ից) հեռագրում է մեզ.

«Fremdenblatt»-ն ասում է, թէ չընայելով, որ Աւստրիա-Ունգարիան մասնակցութիւն չի ունեցել երեք պետութիւնների գործողութիւններին հայոց խնդրի վերաբերմամբ, բայց նա այնուամենայնիւ աշխատում էր համոզել Բ. Դրանը, որ նոյն լոկ իրեն թիւրքի չանկեր են պահանջում, որ նա ընդունի Ռուսիայի, Ֆրանսիայի և Անգլիայի առաջարկները:

ԹԻՒՐԿԻԱՅԻ ԳՐՈՒԹԵԱՆ ԱՌԹԻՒՅ՝ (Munchener Allg. Zeit., № 163)

Բայց ընդարձակ Օսմանեան տէրութիւնը բուլղարական է իւր մէջ և ժողովուրդներ, որոնք իրենց ընդհանուր բնաւորութեամբ առած թիւրքերի հակադրութիւնը խնայող պատերազմների և իրենց ազատութեան համար ներդրայի գործ դրած հերոսական վորձերի յիշատակը չեն մոռցել. դրանք եւրոպական ժողովուրդների հետ չըման մէջ են մնացել և շարունակ աւելի լաւ օրերի յոյսերով են ապրել: Ուրան անաջող պայմանները ներում էին, իրենց կըթուրեան գործն առաջ էին տանում, նրանք անպարտւած արմատներ համակրութեամբ քաջաբերում թէ Էլ կամայ, քայլ առ քայլ, դիտութեան և զործելու վերաբերութեամբ առաջադիմեցին, այն ինչ թիւրքերը մնացին թէպէտ ուժեղ, բայց իբրի միտելիք ժողովուրդ: Դռնէ թիւրքերի արած յաւաքողութիւնը չի կարելի ոչ մի կերպով համեմատել այն յառաջադիմութեան հետ, որ արել են քրիստոնեաները 18 և 19 տարուայ ընթացքում, չնայած միշտ և անընդհատ շարունակուող ճնշմանը:

*) Տես Նոր-Դարի № 106.

Թիւրքերին նոյնպէս շատ քիչ միջոց և ժամանակ էր մնում, բացի պատերազմից, մի ուրիշ գործով զբաղուելու, քանի որ անդադար իրենց պաշտպանութեան համար պատերազմներ պիտի մղէին օտար երկրների դէմ: Բայց պէտք է ասել, որ այդ հանգամանքներն աւելի և աւելի ընդարձակում էին քրիստոնեաների և թիւրքերի միջև եղած ներքին բաժանմունքը: Քրիստոնեաները, զինուորական ծառայութիւնից ազատմանց, գոյութեան համար անդադար մղած կռոււմ կրած ճնշումների տակ աւելի խորամանկութիւն սովորեցին, հետզհետէ իրենց ձեռքը ձգեցին աւետարան, երկրագործութիւնը և անասնապահութիւնը, կանգնեցին դպրոցներ արտասահմանեան փողի և միաբնակարան օգնութեամբ շատ տեղերում, ուր նրանք, թէպէտ ոչ շատ, բայց բաւականին պիտանի բաներ էին սովորում, քան մահմեդականները, որոնց զարգացումը դուրան կարգաւ զլխաւոր պարագմունքն էր:

Այդպիսով քրիստոնեաները թիւրքերի դէմ տարեց տարի զօրանում էր: Երանց կարողութիւնը, նրանց հողատիրութիւնը գնալով աւելանում էին, և այսպիսով դրանք, չընայած հարկերի անգին ծանրութեան, հետզհետէ քաղաքական մի ոյթ (ֆակտոր) են ներկայանում, որն այսօր ուղարկութեան պէտք է աւանդի թիւրքերը:

Նա այդ ոյթը (ֆակտորը) թիւրքերի համար աւելի և աւելի վտանգաւոր է դառնում, վասն զի թիւրքիայի խլամ բնակիչները չեն կարող քրիստոնեաների հետ հաւասար քայլ անել բարձր կըթուրեան ձգտման մէջ, և այդ բանի պէտքն էլ չեն զգում թիւրքերը:

Դրա հետևանքն այն է, որ թիւրքերն անընդհատ յետադիմում են իրենց կարողութեամբ, ուժով և թելով: Թիւրքերի շարունակ զաղթելը ձեռքից առած երկրները Յունաստանից Հերցեգովինայից, Բոսնիայից, Սերբիայից և Ռումինիայից, ամենապարզ ապացոյցն է, որ մահմեդականները չեն կարող պետութիւն ունենալ այնտեղ, որտեղ նրանք արտօնեալ դրութեան մէջ չեն, հաւասար պայմաններում նրանք քրիստոնեաների մրցութեանը չեն կարող դիմանալ: Այսպէս փոփոխում է թիւրքիայում, կամայ, բայց անընդհատ, քրիստոնեաների յարաբերութիւնը թիւրքերի հետ և դա «Դժոխք» է:

Ընդարձակ տէրութեան ներսումը: Ընդարձակ է, թիւրքերը կուրացած կըլինէին, բայց իւրաք տեղն են վտարձել այս մեծացող հասակը: Բայց կարելի քրիստոնեաների կոտորածով 1860-ին Սերբիայում կատարած արեւահեղութիւնները եւրոպական պետութիւնների այնպիսի մի զօրեղ միջամտութիւն առաջ բերին, ոչ ոք հետևանքներով, որ կատարեալ երջանիկ դրութիւն ստեղծեց Սերբիայի քրիստոնեաների համար: Սերբիայի տիրապետութեան օրից երեք տարի քրիստոնեաներն այն բարեկեցութեան մէջ չեն եղած ինչ որ այսօր են, ինչպէս որ այն ճոխութիւնից (louos) է երևում, որ, ցաւալի է, աւելի քան հարկաւոր է նրանց մօտ մուտք է դրած: Հայաստանում էլ (քաբեռորգումներ մտնելով) հետևանքը միևնոյնն է լինելու:

Այսպէս թիւրքերի և քրիստոնեաների միջև անդունդն աւելի և աւելի ընդարձակում է, իսկ քրիստոնեաները և թիւրքերը միմեկին հակադրուելով են իրար հակադրուելով:

ՀՐԱՒԻՐ ՀԱՅԱՍՏԱՆԻ ՄԻԱՑԵԱԼ ԲԱՐԵԿԱՄՆԵՐԻ ԿՈՂՄԻՑ

Նամակ Նոր-Դար-ի խմբագրութեան — Տէր Խմբագիր.

Հաճեցէք ձեր թերթի մէջ մի անկիւն շնորհիւ հետեւեալ կարևոր յայտարարութեան:

Միացեալ բարեկամք Հայաստանի (United Friends of Armenia) բնկերութեան ծրագրի մէջ կըկարգւած հետեւեալ խօսքերը. «...Նորա (հայերը) հարուստ դրականութիւն մը և հնազոյն ժամանակներէ ի վեր եկած աւանգու-թեանց և առաջադիմութեան գանձ մը ունին որ դեռ շատ քիչ ուսումնասիրուած է:

Մ. Բ. Հայաստանի» նպատակը պիտի լինի հետաքրքրել Ամերիկայի հասարակութիւնը Հայաստանի գրականութեան, աւանդելիք, կրօնի, պատմութեան և ներկայ վիճակի հետ:

Վարելի է և ոչ ազգ մը այնչափ սլախ ներկայացուած և սխալ հասկըցուած չէ որչափ հայերը. հայոց Ամերիկայի ներկայ բարեկամներէն շատերը մի քանի տարի առաջ հայ ազգի գոյութիւնէն անգամ տեղեկութիւն չու-նէին: Հարկ չէ մեզ հետազօտել այն պատճառները, որ հայերը՝ Արեւելքի նախնիները այդչափ հեռու և անծանօթ պահեցին ամերիկացիներէն: Ուրախ ենք տեսնելու որ վերջուած է այլ ևս այն քաղց որ հայերը կըծածկէր Արեւմտեան աշխարհին:

Ինչպէս երկու բարեկամ անհատներու և նոյնպէս երկու ազգաց բարեկամութիւնը խախտու և անհիմն կըլինի, երբ նորա իրարու իրական վիճակին հիմնականապէս չտեղեկանան անկեղծ և հաւասար բարեկամութեան ուրիշ մի էական պայմանն ալ արժանիքն է հաւաքաւոր հայեր անգլիկէն կըհասկը-նան և արդէն անգլիկական գրականութեան ընտրեալոյն գործերը հայերէնի թարգմանուած լինելով և այլն ուրիշ պատճառներով հայերը շատ աւելի միջոց ունին ճանչնալու Արեւմտեան ազգերը:

Հաւատացած ըլլալով թէ հայք արժանիք ունին Արեւմտեան ազգաց համակարանց և բարեկամութեան բայց տեսնելով որ այն արժանիքը չէ գրեա-հատուած և նաև գիտնալով թէ հայկա-կան գրականութիւնը ունի գանձեր, որք դեռ չեն բացայտած արեւմտեան ազգաց՝ Մ. Բ. Հ. բնկերութեան նպատակի պահանջը գոհացնելու և այսպիսով երկու ազգերու բարեկամութեան ամ-րապնդելու թէ հայերէն և թէ անգլի-էն գրականութեան ծառայութիւնն մի մատուցանելու համար՝ բնկերութիւնս կազմած է մի յանձնախումբ, որուն նպատակը պիտի լինի հայկական գրա-կանութեան ընտրեալոյն գրքերը թարգմանել անգլիկէնի և հրատարա-կելով՝ հայկական ճոխ գրականութեան գունդը բանով միւս քաղաքակրթիւթ ազգաց առջև, որով հիմնադրուած ընկեր-հայոց նկատմամբ եղած սխալ հակա-ցողութիւնները պիտի ծանօթացնէ հայերը այնպէս ինչպէս որ են: Մեր բարեկամք որչափ աւելի դիտան հայոց մասին եղածը զիտութեան և պիւրի-րեմացութեան չափն ու աստիճանը ան-չափ աւելի պիտի դրան մեր ձեռնար-կի կարեւորութիւնը և նոյն համեմատու-

(Վր շարունակուի)

Բնամբ պիտի աջակցեն մեզ: Արեւմտեան ազգաց շատ մը մեծահասարակ ընդհ. պատմութեանց մէջ շատ անգամ հայոց անունն իսկ չկայ, երկրեցեակն պատմութիւնից անգամ հետեւեալ հայոց երբեմն էլ մի անգամ չեն նուիրեր հայ եկեղեցւոյ մասին և նուիրողը իսկ անստոյգ և ոչնչալ տեղեկութիւններ կուտան. նոցա մէջ Դրիզզը Լուսաւորչի և շատ մը երեւելի պատմական անձնաւորութեանց անուններն անգամ չեն գտնուեր և Վարդանանց անգամ ու վսեմ պատերազմը և այլ նոյնանման երեւելի պատմական դէպքեր չեն յիշուեր անգամ, մինչդեռ ասոր ամենանշանաւորութիւնն և կարեւոր պատմական իրողութիւններն են Վորդն ասում և զորն խոստովանում:

Մեր այս կարեւոր ձեռնարկին յաջորդութեան համար անդիարգէտ հայոց և առհասարակ հայ գրականութեան ծանօթ անհատներու աջակցութեան կը կարօտենք. հայ գրականութեան ծանօթ անձեր կրնան օգնել մեզ թիւարկութիւններ ընկելով թարգմանութեան գործին գրքեր և այլ գրութեանց մասին, նոցա անուններն և ծախս առնուելու համար դիմելու տեղեր և երբեմն պարտականութիւններ կարճ ի կարճոյ յայտնելով և նաև զընկելով մեզ անհայտէն գրքերու անուններն որոնք ուրիշ լիզուներու թարգմանուած են. նաև սիրով կընդունուեն հեղինակներու անհ. արժանաւոր գրքերը որ կընտրեն մեզ, որով երախտագրութեան կը թողուն. և անդիարգէտ հայերէ կընտրուին նաև արձանագրութիւն իւր թարգմանիչներ ընկերութեան աստարտին մէջ իրենց իսկական կամ գրական (pen name) անուններով և զրկել իրենց հասցէները:

Մեր թարգմանութիւնը գլխաւորապէս երկու կարգի պիտի լինին—Աղբիւր և Գրական. վերջինս թարգմանութեանց նպատակը պիտի ըլլայ հետաքրքրել հասարակ ժողովուրդը և դասականի նպատակը պիտի լինի հետաքրքրել զիտական հասարակութիւնը: Վրաստանէն թէ հայ գրական աշխարհը և մասնաւորապէս լրագրութիւնը իւր աջակցութիւնը պիտի նուիրէ այս կարեւոր գործին որով մենք քաջակրօնաւորապէս շատ անգամ իրաւունք ունենք մեր վսեմ նպատակի իրագործման համար:

Ի դիմաց Մ. Բ. Հ. Ընկերութեան թարգմանիչ—յանձնախմբի Աստեղագետ Alice Stone Blackwell Dorchester, Massachusetts, U. S. A. Աստեղագետ Isabel C. Barrons Boston, Massachusetts, U. S. A.

Ք Ր Ո Ն Ի Կ Ո Ն

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ.—Բաղադրումն վաղուց է պատրաստութիւններն են տեսնում ար-

ԲԱՆԱՍԻՐԱԿԱՆ

Մի խոսքով—ՄԱՆԻՆԵՆ ԵՒ ՎՈՐՈՐ ՕՐԻՈՐԳԻՆ ԳԵՆԱԿԱՐԴՈՒԹԻՒՆԻՅՑ

(Նորոյէ Վրեմենա-ից)

Հեղինէ Կեօղէն է այն բախտաւորութիւնն զորով զգաւոր օրիորդի անունը, որը շատ մատուց հասակում զրկուել է իւր երեք զգայարաններէն, բայց չնորհիւ ուղարկել հոգատարութեան և դաստիարակութեան, յաջողուել է այն աստիճան թիւթեանի նրա զգայարաններէն կորուստը, որ մինչև անգամ ինքը կարողացել է իւր կենսադրութիւնը գրել:

Հեղինէ Կեօղէնը, ինչպէս պատմում է Վ. Էրուզակմը, և որի միջոցով արտաստանին հոգատարութիւնը ծանօթացաւ այդ օրիորդի վիճակի հետ, ծընուել է 1880 թուականի յունիսի 27-ին Ալաբամայի Պոտկամիտ քաղաքում:

Ժամանակի չափով ընդունելու ամենայն հայոց վեհ. Կաթողիկոսին Մի ամսից աւելի է, որ տեղիս աւագ եկեղեցին մաքրում պայծառացնում են, իսկ զանգակատունը վերանորոգում են: Տեղոյս հայ հասարակութիւնը վեհափառ իրամարդութեան առկա մի խոշոր գումար գնելու համար ստորագրութիւն է բաց արել. ստորագրուած գումարի քանակը մինչև այժմ հասնում է մօտ 70,000 ռուբլու. վստահութեամբ կարելի է ասել, որ այդ գումարը կը հասնի 100,000-ի: Բնակարանի համարյարմար են գտել Յ. Աղամեանի տունը, բայց, մեր կարծիքով, դա այնքան էլ լաւ տեղ չէ, և ցանկալի կըլլէր, որ վեհափառ օթեանի համար յատկացուէր Յ. Լալաճեանի տունը, որ գտնուում է միջ հրապարակի վրայ և ուր հիւրասիրուած էր Մակար կաթողիկոսն իւր այստեղ եղած ժամանակ. պակաս առաւելութիւն չունի և երբ. Թումանեանցիներն տունը:

Ս. Էջմիածնի Սինոդից Ալեքսանդրապոլի յաջորդ Աշոտ վարդապետ Շախանը, ինչպէս գրում են մեզ, մի թուղթ է ստացել, որով վեհափառ հայրապետի ուղարկած մի հրամանագրով կանչուած է ս. Էջմիածին օրպէս անգամ Սինոդի Նոր յաջորդի պաշտօնով Ալեքսանդրապետի անունով և արժ. Բագրատ վարդապետ Թաւադրեանցը:

Նոր-Նախիջևանի Բնասարարայի թեմի հայոց կոնսիստորիան, ինչպէս Պետերբուրգից հաղորդում են Պրիսպ. Վրայ թերթին, թոյլ է արուած տեղափոխել Լոստովից (?) (Քիշինեցի) Նոր-Նախիջևան:

Մեր ընթերցողները գիտեն, որ Ներսիսեան զարմանցի հոգաբարձութիւնը տեսչի պաշտօնակատար է ընտրել Շուշուայ թեմական դպրանոցի նախկին տեսուչ Լեւոն Սարգսեանին:

Հոգաբարձութեան նախագահ Նորին բարձր սրբազնութիւն Պետրոս արքեպիսկոպոսը, իրեն հոգեւոր դպրոցների օրինակ և իշխանաւոր և միակ պատասխանատու օրէնքի և հոգեւոր Պետի տուած՝ չէ ընդունել հոգաբարձութեան ընտրութիւնը:

Այս առթիւ Նորին բարձր սրբազնութիւնը պաշտօնական մի առաջադրութիւն է արել ինչպէս հոգաբարձութեան:

Թաւադրութիւնն որոշեց ամառուայ ամիսներին թերթի աշխատակից պ. Յ. Խաչումեանին Լայպցիգէ Լոնդոն ուղարկել, որպէս Նոր-Դար-ի յատուկ թղթակից:

Այդ մասին խաւարութիւնն անցնել չարաթ օրը, յունիսի 17-ին, հեռագրով կարգադրութիւն արեց Լայպցիգ, որպէս զի պ. Յ. Խաչումեանը շատագէ Լոնդոն:

Կանոնաւոր զգայարաններով: Նրա ծնողները լաւ հասարակական գիշեր ունին և հարուստ մարդիկ են: Հեղինէն եօթն ամսական էր, երբ, ինչպէս մեր ստացած տեղեկութիւններէն երևում է, ստամոքսի ծանր հիւանդութիւն ստացաւ: Նրա առողջանալուց փոքր ինչ յետոյ, ծնողները նկատեցին, որ երեխան զրկուել է տեսողութիւնից և լսողութիւնից: Այն ամեն յայտնի բժշկները, որոնք գիտում էին այդ երեխայի ծնողները, ոչ մի յոյս չէին տալիս, թէ կարելի է երբ և ինչ բժշկել նրան. և յիշուեալ, մինչև այսօր Հեղինէն կոյր և լուր է:—Այն միջանի խօսքերը, որ նա սովորել էր արտասանել իւր կեանքի առաջին օրերում, չուտով ցնդեցան նրա զլիւնից, սակայն նրա առողջը միշտ թաւր մնաց: Նա հետաքրքրուած էր իրեն չըմբռնող աւան թանով, նա քայլ առ քայլ հետևում էր իւր մօրը, երբ որ նա զբաղուած էր տնային գործերով, չօգտուած էր առարկաները և աշխատում էր չըմա-

նրանի թեմական հոգեւոր դպրանոցի ուսուցիչներէն պ. պ. Ն. Տէր-Կարապետեան և Գ. Խաչատրեան մի քանի աւարտող աշակերտների հետ զբաղեցնելու ճանապարհորդութիւն և նախապէս Գումրի 12-ին նրանք Ալեքսանդրապոլով անցել են Անի:

ԳՈՒՆԵԼԻՅԻՑ.—Երեկուր հասաւ այստեղ և կայծակի արեւութեամբ տարածուեցաւ, թէ քաղաքիս գէպի Վլադիկաւկաղ տանող ճանապարհին ա. կայարանին Անանուրի մօտ, ճանապարհ չիտող շատ մշակներ գիշեր ժամանակ քնում են քանդուած լեռան կողքին. յանկարծ լեռան վրայից քարեկոյտեր են թափուում և տակով են անում թշուառներին: Դրանցից 4-ին կարողանում են անդամները ջարդուած կիսակենդան հանել և զրանք դժուար թէ ապրեն. երեքին էլ բոլորովին անչնչացած են դուրս բերում, իսկ մնացած գիտնեք զիստ ևս չեն երևում: Աղէտի տեղը գնացին տեղիս գաւառապետը և ուրիշ պաշտօնեաներ:

Դուշեթի գաւառում այս տարի ցորենը բաւական աւատ է:

ԿՐԱՄՆԱՎՈՐՍԿԻՑ (Անդրկասպեան երկիր).—Յունիսի 10-ին այնպիսի մի սարսափելի հեղեղ տեղաց, որ բոլոր գետնափոր չիտութիւնները լցուեցին ջրով: Հեղեղի ժամանակ, որ տևում էր զիշերուայ ժամը 3-ից մինչև միւս օրուայ ժամը 10-ը, քանդուեցան մի քանի տներ. բարեբաղդաւոր այդ տներում ապրողներն անվնաս մնացին: Մի հայ երիտասարդ, որ իւր բնակած տնից դուրս էր բերում իրեղէնները, հրաշքով ապաստուեցաւ մահից. հազուա միջոցին անգամ դուրս եկաւ տնից, երբ յանկարծ տունը փլեց, վնասուեց, երբ նրա տղան միայն Հեղեղի ժամանակ ծովը սաստիկ ալեկոծութեան մէջ էր: Ասում են, որ այդ ժամանակ մի նաւակի մէջ եղած վեց մարդկանցից հինգն ապատուել են, մէկը խեղդուել է:

ՂՈՒՆԵԼԻՅԻՑ.—Անընդհատ անձրևներ են տեղում. բայց և այնպէս չորերն անպակաս են: Այգիների բերքին աւատ են. առատ հունձ են խոտանում և արտերը: Յունիսի 11-ին անդուշտ երկեւոր դպրոցների դաշինքում տեղի ունեցաւ տարեկան հանգէտը, ուր ի վաճառ էին հանուած սանուհիների ձեռագործները:

ԻՆՉԵԼԻՅԻՑ.—Շերամի բերքը այս տարի շատ անյաջող է, տերեւի պակասութեան պատճառով սերմ բերող յոյներից շատերը վնասուեցան:

—Անցնել ամիս հրեհի ճարակ զարձաւ Ռաշտի մօտ 40 խանութը և մի քաղաքականայի կէտը:

—Մի քանի օր արանից առաջ մի պարսիկ սպանեց մի ուրիշ պարսիկը:

պատող մարդկանց արտայայտել իւր միտքը պարզ նշաններով օգնութեամբ: Սակայն, ինչպէս գրում է ինքը Հեղինէն, զատ յաճախ էր պատահում, որ ինձ էր յաջողում արտայայտել իմ միտքը, այսպիսի դէպքերում ես խիստ զրգուում և յուզում էի: Միանգամայն յուսակալութիւնով և մտածելով որ այնքա անկարելի է դարձնել նորից իւր գտնիքները յոյսն ու լսողութիւնը, նրա հայրը գիտեց ամբողջ Ամերիկայում յայտնի Բոստոնի ճեմարանին և խընդրեց տեսնել Անազոնսին գտնել մի ուսուցչուհի իւր խուր-մուկը և կոյր աղկալի համար: Անազոնսը առաջարկեց տիկին Աննա Սիլվիանին, որը նախապատրաստուած էր այնպիսի պաշտօնի համար: 1887 թուին նա ճանապարհ ընկաւ Ալաբամա: Ահա ինչպէս է փոքր հերոսուհին նկարագրում իւր առաջին դասերը:

Հասաւ մարտ ամիսը, բայց դեռ ուսուցչուհին չէր եկել: Մայրս աղօտ կերպով ինձ հասկացրեց, որ մի կին

ընձի արտերը ջրի համար կուր քաղած ժամանակ:

ԱՆԿԱՎԱՆԻՐԱՎՈՐՈՒՄ.—Յունիսի 11-ին քաղաքիս Արդութեան օր. դպրոցի վարչութիւնը զպրոցական տարեկան մի հանգէս կատարեց ս. Փրկչի տղայոց դպրոցի դաշինքում: Ի միջի այլոց, ներկայ էին արժ. յաջորդը և մեր թեմ. տեսուչ Բենիկ վարդապետը: Դպրոցի ընդարձակ դաշինքը ծայրէջծայր լինէր երկուստեւ ճանդիստաններով: Հանգէտը բաց արեց հայր Աշոտը: Մի աշակերտուհու կարգացած ոտանաւորից յետոյ արժ. յաջորդը օրուայ պատշաճին բացատրեց ուսման արժէքը, մասնաւոր աղջկանց համար: Այնուհետև խօսեց Ս. Փրկչի տղայոց դպրոցի աւագ ուսուցիչ պ. Յ. Կոստանեանը ծընողների դէպի դպրոցն ու ուսման գործըն ունեցած յարաբերութեան մասին: Մէջ ընդ մէջ կըրում էին երգեր և ուսանաւորներ էին կարգադրում: Արդութեան դպրոցի աւագ ուսուցչուհի օր. Ջ. Բաբայանը կարգաց մի ձուռ, որից յետոյ դպրոցական 1894/95 ուսումն. տարուայ հաշիւը: Խօսեց զպրոցական ու մանկավարժական գործին վերաբերեալ կարեւոր խնդիրների մասին: Ներուպի դպրոցները մեր հետ համեմատելով, ճառախօս օրիորդը տխուր նշանակաւորութիւն դուրս բերեց: Մեր աշակերտուհիները շատերը քաղցած են զալիս ուսումնարան, չքաւոր մարդկանց զաւակներ են, մինչև անգամ մաքրութեան անհրաժեշտ պայմանից հեռու: Իսկ մանկավարժութիւնը բոլորովին թշնամի է աղքատութեան, անմաքրութեան և հիւանդութեան: Վատարեալ ուսման ծառայելու համար, կրթութեանը, դաստիարակութեան համար հարկաւոր է առողջութիւն, լաւ սնունդ, մաքրութիւն ու անձի պաշտպանութեան համար տաք չորեր: ձուռ և դպրոցի հաշիւը կարգաւորեց յետոյ տեսչուհին մէկ մէկ կանչելով աւարտող աշակերտուհիներին, յանձնեց նրանց վկայականները, մի քանիսն էլ փառակալով յարմարաւոր գրքեր նուիրեց: Ուսանաւորներից լաւ տալարութիւն թողին Ուլդին Հայրիկին և Պէշիթթալեանի Հայուն ուղբը: Վերջն ամբողջ բարձրացաւ արժ. հայր Բենիկը և խօսեց մօտ կէս ժամ մայրերի և աւարտող աշակերտուհիների պարտականութիւնների մասին: Նրա ասածը վարդապետի խօսքերը լաւ ապաստարան թողին հանդիսականների վրայ: Հանգէտը փակուեց հայր յաջորդի պաշտպանելով և Հայր միւր-ով:

Սոյն համարի առաջին երեսում լոյս տեսած Մոսկուայից մեզ ուղարկած այդ հեռագրի հասցէի տեղում գրուած է Նոր-Դար (Արձագանք), ճիշտ անպակաս, ինչպէս որ գրուած էր պ. Սաթեղիարովի դէմ ուղղած ոչ Յ. Ալեքանեանի հեռագրի: Նա այս հեռագիրը արտերը ջրի համար կուր քաղած ժամանակ:

Սոյն համարի առաջին երեսում լոյս տեսած Մոսկուայից մեզ ուղարկած այդ հեռագրի հասցէի տեղում գրուած է Նոր-Դար (Արձագանք), ճիշտ անպակաս, ինչպէս որ գրուած էր պ. Սաթեղիարովի դէմ ուղղած ոչ Յ. Ալեքանեանի հեռագրի: Նա այս հեռագիրը արտերը ջրի համար կուր քաղած ժամանակ:

պէտք է գայ ինձ հետ պարսպալու: Ես կանգնած էի դռների մօտ, երբ ուսուցչուհին եկաւ: Ես այստեղ սպասում էի այն րոպէից սկսած, երբ մայրս համբուրելով ինձ, գնաց երկաթուղու կայարանը գիտնալու մի օտար կրնո՞ւ ես մինչև այժմ շատ պարզ յիշում եմ, այս ամենը: Ես յիշում եմ թէ ինչպէս կանգնած էի յետուած դռների և հետաքրքրութեամբ սպասում էի ինքս չիտանալով, թէ ինչու:—Արևի մայր ժամող վերջին ճառագայթների ընկել էին մօտեցնելով վրայ և քնքշութեամբ համբուրում էին իմ դէպի վեր բարձրացած երես: Յանկարծ զգացի մօտեցող քայլեր, այդ նրանք էին Ուրախութեամբ պարգեւի ձեռքեր, մէկն ինձ բռնեց, մի րոպէ ևս և ահա ես ինձ զգացի ուսուցչուհու զրկում: Հետաքրքրութեամբ չօգտուած էի նրա երեսը և ձեռքերը և թոյլ էի տալիս որ նա համբուրէ ինձ: Սիրտս արդ րոպէից լցուած էր աննկարագրելի զգացմունքներով:

ըր մեր սեպտեմբեր համարից, հրատարակուած ենք, ընդունելով, որ Հեռագրի խմբագրութիւնը ստացած կըլինի զրա պատճէնը: Հաւանակ դէպքում, թող զիսկ պատահապատան վարչութեանը:

Վ. ՊՈԼՍԻ ՀԱՅ ԹԵՐԹԵՐԻՅՑ

Մեծ-Նպարքտ Բարձր. Սայիդ փաշա հեռագիր մը ուղղելով բոլոր կուսակրթիկանց ու կառավարիչներուն, ծանոյց թէ Վեհ. Սուլթանի ամենամաքաւածն է որ կայսերական բոլոր երկրները զարգացնել վիճակի մէջ ըլլաւ և կայսերական բոլոր հպատակներն ընդհանրապէս ու անհատաբար երջանի վիճակ մը ունենան. ուստի ամեն տեսակի է բարեգործութիւններ մատուցանել: Համաձայն բարձրագոյն հանձնարար և միանգամայն փառաւոր դատարանաց մէջ գտնուող ժամանակին տեսնուին և հանրային ու անհատական իրաւունքներն, ըստ առաջնոյն, միշտ յաւանդուի ըլլան:

Մեծ-Նպարքտ Բարձր. Սայիդ փաշա հրամանագիր մը ուղղելով բոլոր կուսակրթիկան, կառավարիչներուն և զայնապատկան ծանուցած է մեծապէս հոգ տանել և ուղարկել ըլլաւ կարգապահութեան ու անգործութեան պատճառներ: Ն. Բարձրութեան, այդ առթիւ ձեռք առնուելը միջոցները հաղորդել յետոյ, աղաքարար է որ երկրորդութիւնը խանգարող ու անհանգիստ մը պատահի, կուսակալները, կառավարիչներն ու զայնապատկաններ խիստ պատասխանատուութեան պիտի ենթարկուին:

Պիթիւի կուսակալի փոխանորդ մայիսի 20 ու 21 թուականով երկու հեռագրով հետևեցող տեղեկագրած է Բարձր. Մեծ-Նպարքտին:

Վաղա զաւառակի Մետաքիզ գիւղի իսլամ բնակիչներէն Միքալ ու Խալիս գիտում ընկելով բողոքեցին թէ իրենց առևտուրի համար Մուշ երթալու առնելին, ճամբան Ծիծիզ գիւղի հայերէ Միջօդու Ստեփան իւր եօթն ընկերներով վրանին յարձակելը, գողերէն ու զրամանի յաղթանակելու ու գերեցնելու ծեր է և թէ իրենց հետ գտնուող իւրաքանչիւր անուն սողայ մը նոյն միջոցի անյայտ եղել է: Ասոր վրայ հարկ եղածն է որը գրուելով կողպատուածներն ան առնուեցան ու իրենց տէրերուն վերադարձուեցան և կորուսած արքան գտնուելով իւր գիւղը գրկեցաւ: Այդ դէպքին հեղինակներն որը փախած են, ձերբակալուելու համար պէտք եղածն է որը կը զրուի:

Սվազի Առաջնորդ Տ. Պետրոս և պիտիտոյ, հեռագիր մը ուղղելով Ամեն. Ս. Պատրիարք Հօր, ծանուցած է թէ անձնական տկարութեան պատճառաւ կը հրաժարի առաջնորդական պաշտօնէն: Ս. Պատրիարք Հայրն, ըստ որոյման զարգացնել:

Հետեւեալ օրը գնացի ուսուցչուհու սենեակը, նա կարգի էր բերում իմ սնուկը. նա ինձ դուրս չարեց, թոյլ տուեց, որ մնամ իւր մօտ և օգնեմ իրեն, երբ ամեն բան տեղաւորեցինք վերջացրեց, մի առանձին սիրով համբուրեց ինձ և մի գիւղիցի տիկնիկ հեռուէն: Այն, զա մի սիրուելի, քան ինչի տիկնիկ էր, երկուր գտնուող մօտեցող, բացուող և խմուող աչքերով է լիքը շրթներէն: Բայց ինքնանա զգեցելի էր, այնուամենայնիւ հետաքրքրութեան չուտով յաղեցաւ և կարճ միջոցից յետոյ տիկնիկն անուշադրու-

ճշգրիտ ուրախ էի, որ Նոբելից գտայ իմ
որդյաժ անշուշտ ու արեգակի լոյսը :

Ազգայնական և չքամի միջին հաս-
նակներից: Դեպքում ինչպե՞ս
է—նրանք ինչպե՞ս կարող են
պատկերվել ի Տէր հանգուցեալ Աստուծոյ
Արքայի III-ի գերեզմանի վրայ:
Դեպքում ինչպե՞ս չափանշաններ
էնքանք է ստեղծու թագաւոր Աստուծոյ
և թագուհի Աստուծոյ համար: Դեպքում
պատկերներ, որին Օղեստայում գիտա-
ւորից բարձր հոգեւորականութիւնն ու
իշխանութիւնը, երկուշարթի օրը մեկ-
նում է Պետերբուրգ:

Քիւր. — Զրահակիր Վուրթիւրտ Փը-
րիդիւր-Վիլհելմ, նախ վրայ խաղաղ
վարժութիւններ կատարելիս անժամա-
նակ կերպով պայթեց մի փամփուշտ,
որից սպանուեցաւ 5 հոգի, դրանցից 1
կապիտան է, ծանրապէս վիրաւորուած են
2 հոգի. այրուածքներ են ստացել 3
հոգի, դրանց թւում մի սպայ:

Վիեննա. — Այստեղով անցաւ բու-
դապեական պատգամաւորութիւնը, որ
գնում է Պետերբուրգ պատկերներու
կայար Ալեքսանդր III-ի գերեզմանի վր-
այ:

Վ. ՊՈՒՍ. — Ինչպէս լուծու է, բու-
դապեական էքզպոզիցիոնի 10-ին գի-
ւն է մեծ վեհերին խնդրելով իրագոր-
ծելու 1879 թուի եկեղեցական ֆի-
մանը, պնդելով մանաւանդ այն բանի
վրայ, որ երկուստեք նշանակուեն
Դեքորում, Մեքիկում, Սարուում և
կոլուում: Մեծ վեհերը էքզպոզի-
ցիոնանքն իրաւացի համարեց, իստա-
ցաւ ուսումնասիրել դործը և կարելոյն
չափ կատարել խնդրելով էքզպոզի-
ցիոն համաձայնեց միջոցներ ձեռք
առնել հանգստացնելու մտքերը Մակե-
դոնիայում և ինչպիսիք, որ Բ. Գուրը
միեւնոյն մտքով առաջադրութիւններ
անէ Սոֆիայում:

ԼՈՆԴՈՆ. — Նոր միջնորդութիւնը
կազմակերպուած է վերջնականապէս:
Լորդ Զորջ Լամիտոնը նշանակուած է
Հնդկաստանի գործերի միւնիստր, իորդ
Վադդանը — Իրլանդիայի փոխարքայ,
լորդ Էլչուրնը — Իրլանդիայի լորդ-կանց-
լիւր, համայնքների ժողովի անդամ Զորջ
Վերդոնը — արտաքին գործերի միւնիստ-
րի օգնական:

Թագուհին Ռոզերիին չնորհեց Անդ-
րէյի շտապագական չքանշանը:

Ս. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳԻ ԲՈՐՍԱՆ

Յունիսի 16-ից.

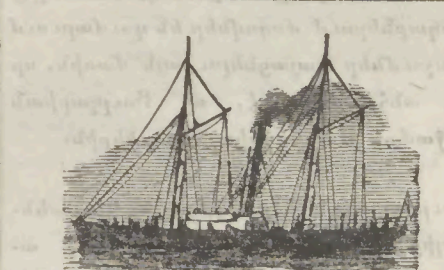
Վերջին կուրս 3 ամսով	
Լոնդոնի վրայ 10 ֆ. ստ. 92.95	
Եւրոպայի վրայ 100 մարկ 45.37 1/2	
Պարիզի վրայ 100 ֆր. . . 36.77 1/2	
Վերջին կուրսի տրամադր. ամսը է:	
Նոր կուրսով պարտականու- թեանը 7.46	
Մաքսային կուր. (100 ր.)	
միաստով 147 1/2 — 148	
Եւրոպայի վրայ 5-ից 7 1/2	
4 1/2% Պետական արժեթղթի 99 1/2	
5 1/2% Բազմ. արժեթղթի 1884 թ. 164 1/2	
5 1/2% Առաջ. ներքին փոխ.	
խաղաղամաս 1864 թ. 239	
5 1/2% Երկր. ներք. փոխառ.	
խաղաղամաս 1866 թ. 225	
Ազգայն. հոգ. բանկի	
գրաւակ. խաղաղամաս 205 1/2	
5 1/2% Պետական արժեթղթի	
արժեթղթի 101 1/2	
4 1/2% Ներքին փոխ. I սեր. . 99	
" " " II " " 99	
" " " III " " 99	
" " " IV " " 99	
4 1/2% Բազմ. 1893 թուի . 101	
" փոխ. 1 հրատակ. 101	
" փոխ. 2 հրատակ. 101	
1 1/2% Գրաւակ. արժեթղթի	
առն. հոգաւոր բանկի 101 1/2	
4 1/2% Գրաւակ. հոգաւոր	
բանկի վկայագրութիւն . . . 150 1/2	
5 1/2% Ս. Պետ. քաղ. վ. ընկ. 101 1/2	
" " " Ստոկհոլմ 101	
5 1/2% Ներքին փոխ. 100	
5 1/2% Թիֆլիսի 99 1/2 գն.	
5 1/2% Գրաւակ. արժ. հոգ.	
բանկի վկայագրութիւն . . . 100 1/2	
" Գրաւակ. 99 1/2	
" Զուլայի 100	
" Վիենն. 100	

Պետական 100 1/2	
Պետական 99 1/2	
Ներքին-Ստոկհոլմ . . . 100	
Ներքին 100	
Թիֆլիսի 100	
6 1/2% Թիֆլիսի կալ. բանկի 101 գն.	
5 1/2% " " " " 99 1/2 փաճ.	
6 1/2% Գրաւակ. կալ. բանկի 101 գն.	
5 1/2% " " " " 99 1/2 " "	

Թագաւոր հրատարակել է

ՍՊԱՆԿԱՆ ՍՊԱՆԿԱՆ

ՏԵՂԵԿԱՏՈՒ

Ռուսաց Հոգ. Ընկ.

Ամեն շաբաթ շոգեւորներ երեւելով Ռա-
մոնով, Օղեստայի և Վ. Պոլսի միջև:

Բաժնեւորները և գնում

Ջաբաթ օրերը լոյս կիրակի, գիշե-
րուայ 3 ժ., չըմանաւ ընթացքով բո-
լոր նաւահանգիստները:

Գիրակի օրերը, 12 ժամին, ուղիղ ըն-
թացքով. Նովորոսիյսկի, Վերչի, Թեոդո-
սիայի, Եւրոպայի, Սեաստոպոլի և Նե-
պոտոմոսի վրայով:

Երկրորդ օրերը՝ լոյս չորեքշաբթի,
գիշերուայ 2 ժամին, ապրանքա-մար-
դատար շոգեւոր բոլոր նաւահանգիստ-
ները:

Չորեքշաբթի օրերը՝ լոյս հինգշաբթի,
գիշերուայ 4 ժամին, չըմանաւ ըն-
թացքով բոլոր նաւահանգիստները:

Օրհնակայ փախ և Բաժնեւոր

Երկուշաբթի օրերը առաւօտեան՝ ու-
ղիղ ընթացքով:

Չորեքշաբթի և Ուրբաթ օրերը, երեկոյ-
եան չըմանաւ ընթացքով:

Երկուշաբթի օրերը, գիշերուայ 2 ժա-
մին, ապրանքա-մարդատար շոգեւոր
չըմանաւ ընթացքով:

Գործակալութիւնը գտնուած է Թիֆ.
Վալ. բանկի գալերէյում №117—118

Նշողով. երկաթուղի

Մարդատար գնացքը Թիֆլիսից Բա-
ժում գուր է գնում առաւօտեան ժ.
9-ին 30 ր. և Բաժում հասնում է Ե-
րեկոյեան ժ. 9-ին 45 ր.:

Փոստային գնացքը Թիֆլիսից Բազու-
րու է գնում ցերեկուայ ժ. 1-ին 10
ր. և հասնում է Բազու առաւօտեան
7. ժ. 30 ր.:

Փոստային գնացքը Թիֆլիսից Բա-
ժում գուր է գնում երեկոյեան ժ.
6-ին 50 ր. և Բաժում հասնում է ա-
ռաւօտեան ժ. 8-ին 15 ր.:

Մարդատար գնացքը Բաժումից Թիֆ-
լիս գուր է գալիս առաւօտեան ժ.
9-ին 40 ր. և Թիֆլիս հասնում է երե-
կոյեան ժ. 9-ին 55 ր.:

Փոստային գնացքը Բաժումից Թիֆլիս
գուր է գնում գիշերուայ ժ. 11-ին 20
ր. Թիֆլիս է հասնում ցերեկուայ ժ.
12-ին 25 ր.:

Փոստային գնացքը Բազուից Թիֆլիս
գուր է գալիս գիշերուայ ժ. 11-ին 5
ր. և Թիֆլիս հասնում ցերեկուայ ժ.
5-ին 50 ր.:

Ապրանքա-մարդատար գնացքը Թիֆ-
լիս-Գանձակ գուր է գնում երեկոյեան
7 ժ. 27 ր., հասնում Գանձակ առա-
ւօտեան 7 ժ. 40 րոպէին:

Ապրանքա-մարդատար գնացքը Գան-
ձակից Թիֆլիս գուր է գալիս երեկո-
եան 6 ժամին, հասնում է Թիֆլիս ա-
ռաւօտուայ 7 ժ. 35 րոպէին:

Պոստ. երթ. Ռազմա-վի-
րական ճանապարհով

Թիֆլիսից հինգ հոգու տեղ ունեցող
կառքը ուղևորում է առաւօտեան
8 ժամին, գիշերում է Միլի կայա-
րանում, Վրացիկովայ է հասնում հե-
տեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8-ը ե-
րեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ-
քը (օմնիբուս) ուղևորում է կէսօրից յե-
տոյ ժամը 3-ին և առաւոյց գիշերելու
տեղ է հասնում Վրացիկովայ հետե-
ւեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8-ը երե-
կոյեան:

Վրացիկովայից հինգ հոգու տեղ ու-
նեցող կառքը ուղևորում է առաւ-
տուայ ժամը 8-ին, գիշերում է Միլի
կայարանում, Թիֆլիս է հասնում հե-
տեալ օրը ժամը 7-ից մինչև 8 ժամը
երեկոյեան:

Վեց հոգու տեղ ունեցող հանրակառ-
քը (օմնիբուս) ուղևորում է կէսօրից
յետոյ ժամը 3-ին և առաւոյց գիշերելու
հասնում է Թիֆլիս հետեւեալ օրը ժամը
7-ից մինչև 8 ժամը երեկոյեան:

ՅԱՅՏԱՐԱՐՈՒԹԻՒՆՆԵՐ

ՎԵՐԻՏԱՍԱՐՈՒԹԻՒՆ ՄԵՎ-
ՔԵՐ

Խրատական գրուած օճանակաւու-
թեամբ իրենց զգային կազմուած-
քը խոնգարածների համար:

Հէ. Գ. Լեւոնյ

Ուսուցիչ հրատարակութիւնը՝ Գ-ր
Բիւի Գինն է 1 րոպ.

Այս օգտաւէտ գիրքը պարու-
նակում է իւր մէջ շատ խրատներ,
քէ ինչպէս կարող են ազատուել
հիւանդների վերադառնալ անտի վը-
նասակար հետեւանքներից և վերա-
կանգնել խանդավառ ոյժերն ու
առողջութիւնը: Այս գիրքը թոյ-
լատուած է Մոսկուայի գրաքն-
նական կոմիտէից:

Հրատարակութեան պահեստն է
Օտտո Ասպերգեր ընկ. (Օտտո
Asperger, Leipzig) (Մակսիմա)
Օտարադարձայինները ճանապար-
հածախս չեն վճարում:

(M.) 24—10.

ԱՐԵՆԱՅԱՆՆԵՐ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐԻ

ՌՈՆԵՆՆԵՐ

ԴԱՇՆԱՐՈՒՆՆԵՐ

ՏԻՆԱՐՈՒՆՆԵՐ, ՋՈՒԹԱՆՆԵՐ, ԿԵ-
ԲԱՆՆԵՐ, ՖԼԵՏՏԵՐ, ՎԵՐՆԵՐ, ՋԱՅ-
ՆԱՐՈՒՆՆԵՐ, ԼԱՐՔԵՐ ԵՒ ՍՅԱՆ ԵՒ ՍՅԱՆ

Բոլոր տեսակ գործիքների համար
գինը կարելի է վճարել մաս-մաս,
ՆՈՐ. ՊԵՏԵՐԲՈՒՐԳՆԵՐԻ

ԵՐԱՇԽԱՆԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐԻ ԵՒ
ՋԱՅՆԱՐՈՒՆՆԵՐԻ ԿՈՎՈՍԵՆԱՆ

Դ Ե Պ Օ

Բ. Մ. ՄԻՐԻՍԱՆԵԱՆԻ

Մասնակարար Կազմակերպական Երաժշտա-
կան Եկեղեցական

Музыкальное депо Б. М. Мирим-
яна Тифлисе Дворцовая ул.

(652) 30—6.

ԹԻՖԼԻՍԻ ԺՈՂՈՎԱՐԱՆԻ

աւագների խորհուրդը լայնում է Ի գիտութիւն ոյ. ոյ. անգամնե-
րի և կանգնատները, որ ԲՆՏԵՆԵՎԻՆ ԵՐԵՎԱՆԵՐԻ Ժողովարանի ա-
մարային շինութեան մէջ նշանակուած են: ամեն շաբաթ երեկոյեան
և շաբաթ օրերը երեկոյեան մուտքն քննադատական երեկոյեանքի օ-
րերին արգելուած է, իսկ սովորական օրերին երեկոյեանքը կարող են
մնալ ժողովարանում միայն մինչև ժամը 9-ն երեկոյեան:

(352) 2—2

Հոյս տեսաւ

ԻՎԱՆ ՏՈՒՐԳԵՆԵՎԻ

„ԱՐԱՎ ԲԱՆԱՍՏԵՂԾՈՒԹԻՒՆՆԵՐ“

(Стихотворения в прозе)

Թարգմանեց ԱԼԵՔՍԱՆԴՐ ՏԱՏՈՒՐԵԱՆ

Գինն է 50 ֆ. ճանապարհածախսով 60 ֆ.

Ցանկացողները գիտում են Թիֆլիս կենդանական գրադատականքին կի-
թարգմանիչն՝ Москва, Новая Тасманная, домъ Шибаевой, контора М. А.
Шоршорова, Александру Цатурянъ.

(666) 3—2

BATEAUX a VAPEUR FRANÇAIS N. PAQUET ET Cie

ՆԱԽԱԳԱՅՈՒԹԻՒՆ ՖԲԱՆՍԻԱԿԱՆ ԲՆԱԿԵՐՈՒԹԵԱՆ

„Ն. ՊԱՔԷ ԵՒ ԸՆԿ.

Կանոնաւոր և ուղիղ երթևեկութիւն ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ ԲԱԹՈՒՄ և ԲԱԹՈՒՄԻՑ
ՄԱՐՍԷՅԼԻՑ, երկու շաբաթ մի անգամ:

Բաժումից Մարսէյ գնալիս մտնում է Տրապիզոն, Սամսոն և Պոլիս քաղաքները:

Բաժումից գուր է գալիս չորեքշաբթի, յունիսի 28-ին (յուլիսի 10-ին) Սիւրկասի
չորեքշաբթի, նաւապետ՝ Բոլեյ:

Բաժումից Պարիզ հաղորդակցութեան տոմսակները սովորական գինումն ունին
Ապրանք յանձնելու կամ ճանապարհորդութեան վրաբերելու տեղեկութիւնները
ստանալու համար գիտի:

Բաժումում — պ. ՎԻՍՏՈՐ ԴԱՆՆՈՅԻՆ, Նաւերիծնայա:
Թիֆլիսում — պ. ԲԱՐԵՆԻՆՆԱՆՆԱՆՆԻ, Սիւնի փողոց, քաղաքա. Գէորգ աղ.
Բազում — պ. Սամսոն Դիւրաբանին, Կոլլեկտիւնիսկայա հրապարակ:
Ն ո Վ Ր Ո Ւ Յ յ ա լ ու մ — պ. ԼՈՒԻ ԻԵՆՈՅԻՆ:

(316) 20—10

ԳՈՒՍՏԱԻ ԼԻՍ

Մէքեննիցի, քաղաքի յաղակի չափանշան
ՄՈՍԿՈՒՅԻ ԱՌԵՆՏԱԿԱՆ ՏԱՆ

ԲԱՆԴՈՒՆ ԲԱՆԴԱՆՈՒՆԵՐ

Իւր պահեստում, Բազում, ունի և պատուէրներ է ընդունում շինելու հետե-
ւեալ գործիքները

ՀՐԵՋԱՅԻՆ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐԻ ամեն տեսակ մեծութեան և շինուած-
քի ազարակների, գիւղերի, շէնքերի, գործարանների, արհեստանոցնե-
րի արդիւնաբերական համար և այլն: ԱՅԻՆԵՐԻ ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐ և
ՀԻՎԻՈՊՈՅԻՆԵՐ Գաղաքների համար ձեռք լարելու շոգեշաբթ
հրէջային մեծ խողովակներ: Կանգնի, ռետինի և կաշու. ամենալաւ
թելանցներ և պարագաներ խողովակների համար:

ԼՈՒՍՈՒՄԻՆԵՐ և ԿԱՍԵԼՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐ — Մարշալ Որդիք և
Ընկ. գործարանի Անգլիայում:

ԱՐՄԱՏՈՒՄ — ամենալաւ տեսակի:

ԻՆԺԵՆԵՐԻՆԵՐ — Բիւրոյալ

ՇՈՒԿԵՆՆԵՐ ԶՐԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐ — «Վորտիկոն», «Բամբոն»,
«Բէլ» և «Բուկաուսկի» սիստեմների, ամեն տեսակ մեծութեամբ:

ԶԵՆԻՔԻ ԵՒ ԼՈՐԵԼՈՒ ԶՐԱՆ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐ — ամերիկական. Լոն-
դոնի, պոտոյ, Բրիչուրի, կցորդող: Կոլեֆորնեան Տորիզոնական և
ուղղահայեաց ջրհան գործիքներ, Կեղտահան գործիքներ, և այլ նման
գործիքներ, «Պատուէր», «Երեւոտի», «Սլիվէլլերի» սիստեմի, սպե-
ցիալ և կեդրոնախոյ ջրհան գործիքներ և այլն:

ՇՈՒԿԵՆՆԵՐ ԿՐԵՄԻՆԵՐ — հորիզոնական և ուղղահայեաց:
ՇՈՒԿԵՆՆԵՐ ՄԵՔԵՆՆԵՐ — հորիզոնական և ուղղահայեաց՝ մէկ
ցիլինդրանի և երկու ցիլինդրանի, «Ճանգի» և ուրիշ սիստեմների:

ՆԱԽԱՅՈՒՆՆԵՐ ՓՈՐՏԵԼՈՒ ԳՈՐԾՈՒՆԵՐ — ամեն տեսակի:

ՏԱՆՈՒՄԻՆԵՐ ԿՏԻՈՒՆԵՐ — «Նուգէլ» սիստեմի, հարեւորա-
կան կշիռներ բեռներ կշռելու համար, վազոնների կշիռ պատուա-
ղաններ, սեղանի հորիզոնական կշիռներ և չուգունի տասնորդակա
կշիռաւոր ծանրութեան քաշեր:

ԽՈՂՈՎԱԿՆԵՐ — գաղի, ջրի և շոգիի համար: Երկաթի խողովակ
ներ վառելիքի տեղ շոգի գործածելու համար, ծուլը ոչնչացնող
(дымоуловитель) չուգունի ուղղահայեաց ծուլուածքի խողովակներ:

ՖԻՏԻՆԵՐ և ԳՈՐԾՈՒՆԵՐ — ամեն տեսակի և խողովակների հա-
մար: